

یقین بالاترین درجه ایمان / نشانه ها و آثار یقین

یقین درجه ای از ایمان است که آدمی همه امور را از خدا بداند و در عالم چیزی را مستقل در تاثیر نداند، البته یقین هم درجات و مراتبی دارد.

خبرگزاری مهر- گروه دین و اندیشه: یقین درجه ای از ایمان است که آدمی همه امور را از خدا بداند و در عالم چیزی را مستقل در تاثیر نداند، البته یقین هم درجات و مراتبی دارد. ایمان به خدا، پیامبران و عالم غیب از نعمت هایی است که هیچ نعمتی در ردیف آن قرار نمی گیرد و سعادت و شقاوت ابدی انسان به آن مربوط است. ایمان که اعتقاد قلبی و التزام عملی است، دارای درجات و مراتبی است. همه افراد با ایمان در یک پایه از ایمان قرار ندارند، بلکه هر فردی در طول عمر خود قابلیت ارتقا به مراتب بالاتر یا تنزل به مراتب پایین تر را دارد. تمام روایاتی که بیانگر تفاوت ایمان، تقوا و یقین و نیز بیانگر برتری یقین بر تقوا و تقوا بر ایمان است، به درجات و مراتب ایمان اشاره دارد به این معنا که وقتی ایمان قوت پیدا کرد، تقوا حاصل می شود و از آن هم که قوی تر شد، یقین که مرتبه والای ایمان است، به دست می آید.

از روایات بر می آید که بالاترین درجه ایمان، یقین است و واصلان به مرحله یقین بسیار اندک هستند. امام رضا(ع) می فرماید: ایمان یک درجه برتر از اسلام است و تقوا یک درجه برتر از ایمان است و یقین یک درجه برتر از تقواست و خدا چیزی را کمتر از یقین، بین بندگان تقسیم نکرده است.

یقین درجه ای از ایمان است که آدمی همه امور را از خدا بداند و در عالم چیزی را مستقل در تاثیر نداند. مقصود از یقین، تنها معنای لغوی نیست، بلکه معنایی است که از استعمال در روایات گرفته شده که با معنای لغوی هم منافات ندارد؛ یقین در لغت، از مقوله علم است، ولی در بعد دینی علاوه بر علم التزام هم هست. یقین، یعنی باور و التزام قلبی و عملی به آن.

نشانه ها و آثار یقین

از نشانه های یقین، توکل و تسلیم، رضا و تفویض است. از امام باقر(ع) سوال کردند حد یقین چیست؟ که فرمود حد یقین توکل بر خدا، تسلیم اوامر خدا بودن، راضی به قضای الهی بودن و امور را به خدا سپردن است. یکی از نشانه های یقین این است که غیر از خدا از کسی و از چیزی نترسید. ستایش و ملامت دیگران، گرد آمدن در اطرافش و پراکنده شدن از اطرافش در او اثر نگذارد. همچنین از امام صادق(ع) پرسیدند حد یقین چیست؟ فرمود: اینکه همراه با خدا از چیزی هراسان نباشی.

یقین، تلاش انسان را زیاد می کند و زندگی فردی و اجتماعی را دگرگون می سازد، حال و هوای فرد عوض می شود، عبادتش، خوابش، حزن و شادیش جلوه دیگری پیدا می کند. با نایل به یقین اعمال اجتماعی و رابطه انسان با دیگران چهره ای دیگر پیدا می کند، محور حب و بغضها، دفع و جذبه خدا می شود و دوست، فامیل و... هم به مقدار پیوندشان با خدا در قلب انسان جای دارند.

قرآن کریم در سوره مجادله آیه 22 در وصف مومنان حقیقی می فرماید: هرگز قومی را که به خدا و روز قیامت ایمان دارند، نمی یابی که با دشمنان خدا و رسولش دوستی بورزند گرچه پدران، فرزندان، زنان و خویشان آنها باشند، خدا در دل چنین افرادی که به خاطر خدا از دوستی با خویشان بریده اند ایمان نوشته و به واسطه روحی از ناحیه خودش آن را ثابت می کند.

مراتب یقین

یقین هم مراتب و درجاتی دارد، با اینکه حضرت ابراهیم (ع) و سلمان فارسی هر دو اهل یقین بودند، اما در یک پایه قرار نداشتند و بین آنها فاصله زیاد بود. آن دسته از اصحاب رسول خدا هم که به درجه یقین رسیده بودند، برابر نبودند چنانکه امام صادق(ع) بعد از بیان مراتب ایمان فرمود: سلمان در مرتبه دهم از ایمان، ابوذر در مرتبه نهم و مقداد در مرتبه هشتم قرار داشتند. تردیدی نیست که ایمان این سه شخصیت بزرگ در حد یقین بود و لکن یقین آنها متفاوت بود.

بدیهی است که یقین هر انسانی در طول عمرش تشدید یا تضعیف می شود. حضرت ابراهیم (ع) به مقام یقین رسیده بود ولی از خدا درخواست کرد که خدایا به من نحوه زنده شدن مردگان را نشان ده، خدا فرمود: آیا ایمان نیآورده ای؟ عرض کرد: آری و لکن می خواهم دلم مطمئن گردد. درخواست حضرت ابراهیم (ع)، رسیدن به مرتبه بالای یقین بود. چنانکه صفوان از امام هشتم(ع) درباره سخن خداوند به حضرت ابراهیم(ع) سوال کردم که آیا در دل ابراهیم هم شک بود؟ حضرت فرمود: خیر، ابراهیم بر یقین بود و از خدا

خواست که بر یقینش بیفزاید.

انسان اگر گناه را کنار بگذارد و در حد توان خود در راه حق حرکت کند، خداوند نیروهایی بر او می‌گمارد که او را تأیید می‌کنند، ایمانش را تقویت و او را به مرحله یقین وارد سازند و پس از آن تا لحظه مرگ آن را حفظ کنند.